

Anita Eriksson

Jag ville skriv en bok om glädjen...

Lindskog förlag 2023

Recension av Leif Strandberg

Jag läser den här boken som en roman. Inte i betydelsen påhittad. För jag vet att den är alldeles sann. Men jag läser den som en roman – där verkligheten överträffar dikten.

Jag och min son

Det här är en bok om en mamma och hennes son. Den skulle ha kunnat heta ”Jag och min son” om det inte vore för att Sara Lidman redan använt den titeln. Men det är likafullt en bok som är jag-och-min-son.

Jodå, det finns en närvarande och kärleksfull pappa till sonen, jodå det finns far- och morföräldrar (särskilt en farmor), jodå det finns ytterligare en son och det finns vänner. Och så finns de professionella! De som kan det mesta. Och som finns!

Så visst finns det många människor runt den här gossen. Men det är ändå jag-och-min-son. Och det är inte en mor som betraktar en son, eller sig själv, för den delen. Det är jag-och-min-son, som en enhet. Vi.

I begynnelsen är allt som vanligt. Det är dags att föda för den 32-åriga kvinnan som väntar sitt första barn. Vattnet går. Men sedan händer ingenting. ”Det är som om min kropp inte vill lämna ifrån sig barnet.” Vid midnatt blir det ett kejsarsnitt. Och ut till världen kommer en pojke, ”en liten krabat /.../ jättesöt och alldeles rosigt”. Men det finns ett men! ”Han har ryggmärgsbråck”, säger barnmorskan Mona som sitter vid uppvaket med sin stickning.

Och här börjar boken.

Vare sig den nyblivna mamman eller pappan (eller läsaren) vet vad ryggmärgsbråck är för någonting, om det är farligt, eller...

Men ganska snart, vare sig de vill eller inte, eller vet det eller inte, är de inne i en värld där ryggmärgsbråck anger tonen. Resorna till specialistsjukvården, de många operationerna, dagarna med träningarna och behandlingarna har inletts. Världen för familjen i södra Hälsingland blir som den blir, men visst blir den annorlunda än vad som var tänkt. Som tur var hade de kanske inte tänkt så mycket hur det skulle bli: ”Det hade jag räknat med att lära mig på BB”, tänker mamman. Och nu blir det mycket (nog så mycket) att lära sig på BB – och annorstädes.

Den lille krabaten på knappa tre kilo och femtio centimeter har ju heller inte så mycket annat att göra än att gilla läget. Och det gör han. Den lilla kroppen med den farliga missbildningen

är en kämpe redan från start. Och han kämpar på. Om tjugo år kommer han att visa sin kampiver på första maj, höja sin näve och tala till folket från tribunen på gågatan.

Men det är en bit dit.

En utvecklingsroman

Läsaren får redan i inledande kapitel lyssna till sonens farmor som säger att ”Det här kommer att gå så bra, det känner jag på mig.”

I den andan får läsaren följa med på en utvecklingsresa och vara hejarklack inför varje litet och stort framsteg; att stå, att tala, att gå, att kissa. Vi som nu är inbjudna som medresenärer håller andan och hejar på. Vi säger som farmor: Det här kommer att gå så bra.

På varje sida kommer framsteg. Och bakom varje sådant steg finns en nästan osannolik mångfald av hårt arbete både av de som är nära och av de professionella: kirurgerna, barnneurologerna, urologerna, sjukgymnasterna, barnsköterskorna, sjuksköterskorna, pedagogerna, assistenterna och alla de andra.

Familjens vardag blir rent konkret väldigt speciell. Men den fylls även av ord som ofta återkommer, och byggs ut, som ett lexikon som omfamnar familjen: spina bifida, missbildning, shunt, spinalvätska, hjärnans hålrum, ventriklar... ”Så många nya främmande ord”, säger mamman.

Orden och begreppen visar sig och hör av sig genom hela boken och bildar en språklig rytm, ett bakgrundsbrus som bara måste få finnas. Läsaren förstår inte alla dessa främmande ord. Men det gör ingenting. De blir likafullt ett tröstande mantra. De latinska termerna blir ett slags profana böner. Vi förstår inte, men vi känner och vi vet, att de främmande orden från professionen, så abstrakta de än kan låta, är livet självt. De ropas ut för de är själva grunden för den lille pojken liv. Och eftersom vi hejar på honom så rycks vi med av myelomeningocele och alla de andra orden. Vi vet att de måste finnas där – på vägen till utveckling. Och vi hurrar och hejar på.

Välfärd

Allt detta, på flera sätt kostsamma, slit sker inom ramen för ett Sverige som står på topp av sin välfärdsambition, och en expertis som är världsledande. Detta noteras tacksamt av mamman – inte bara en gång.

Som det är i alla utvecklingsromaner kommer stunder av avslappning och lust. Livet innehåller inte bara de där främmande orden och de mödosamma behandlingarna. Nej, nu susar en trehjuling fram, och här paraderar alla Star Wars-gubbarna, och här finns klasskompisar, utflykter och resor.

Men bredvid dessa lustfyllda vardagligheter finns ständigt den speciella oro som följer ett barn med funktionsstörning. De dagliga kateteriseringarna. Risken för infektioner. Oron för fler komplikationer.

Men jag-och-min-son ger inte upp. Och snart är pojken inte längre ett barn utan en vuxen man. Han hittar en politisk grundsyn. Han hittar sin tro. Han påbörjar en journalistutbildning som har alla möjligheter att bli hans yrkesväg i livet. Han hittar en kärlek.

Och där någonstans händer...

Eftersom jag läser boken som en roman, så ska jag inte avslöja vad som händer sedan.

Sammanfattande ord

Det här är en mycket spännande bok. Den bjuder in läsaren med öppen famn till ett riktigt spännande äventyr. Boken är saklig och samtidigt fylld av känslor. Läsaren kommer nära både jag-och-min-son men kanske framför allt sina egna känslor.

Den är otroligt välskriven. Alla meningar har en mening och det finns inte en mening som inte hör hemma i boken. Det är precis de ord som skall vara. Till och med kommatecknen sitter rätt. Det är inte "too many notes" som kejsaren säger till Mozart i filmen Amadeus. Det är ett perfekt antal "notes".

Läsaren är verkligen inte inbjuden med armbågen, heller inte inbjuden att betrakta ett skeende. Nej, det är som i ett sommartivoli. Häng på. Låt karusellerna snurra. Låt spöktåget skrämma dig. Låt sommarsolen skina över den som är modig. Du som läsare känner dig modig. Men modigast av alla är jag-och-min-son.

Söderhamn 13 mars 2023

Leif Strandberg

Leg psykolog. Författare

Adlibris:

[http://clk.tradedoubler.com/click?p\(21\)a\(2513392\)g\(17284614\)url\(https://www.adlibris.com/se/sok/?q=9789189296015\)](http://clk.tradedoubler.com/click?p(21)a(2513392)g(17284614)url(https://www.adlibris.com/se/sok/?q=9789189296015))

Bokus:

[http://clk.tradedoubler.com/click?p\(362\)a\(2513392\)g\(17415644\)url\(http://www.bokus.com/bok/9789189296015/\)](http://clk.tradedoubler.com/click?p(362)a(2513392)g(17415644)url(http://www.bokus.com/bok/9789189296015/))

Bokoutlett:

[http://clk.tradedoubler.com/click?p\(289116\)a\(2513392\)g\(24296090\)url\(https://www.bookoutlet.se/?isbn=9789189296015\)](http://clk.tradedoubler.com/click?p(289116)a(2513392)g(24296090)url(https://www.bookoutlet.se/?isbn=9789189296015))